

Padden in 2009: veel pech op de weg

Voorjaar 2009, of schrijven we liever vrij langdurige winter met een koude staart. In elk geval kropen de padden dieper dan vorig jaar om vorstvrij te overwinteren, en ontwaakten ze een stuk later. Dit bracht met zich mee dat de geplande graafacties voor het plaatsen van netten en emmers wegens vorst tot driemaal toe werd uitgesteld, wat uiteindelijk tussen Sterrebos en De Kleiputten op 21 februari kon gebeuren. De traditionele controlebeurten 's morgens (leegmaken emmers) en 's avonds (overzetten 'vrije' trekkers en weghalen slachtoffers) konden van start gaan.

De tabel en grafiekjes zijn verdeeld over 3 telzones: een westelijk traject (11km), de Rennevoordestraat (ongeveer 0,5 m) en de Regenbeek (Rumbeke)

1) Het westelijke traject: drie zones werden van netten en emmers voorzien, net als in 2008 over een totale lengte van 400m, nl. K.Duboisstraat – 50m, Dadizeleenstraat 100m, O.M. Lindenstraat 250m. Het ganse teltraject liep vanaf de K. Duboisstraat via de grens met Oostnieuwkerke tot voorbij de Kleiputten (ongeveer 11 km). Dit gaat over meestal secundaire landwegen behalve in de Veldbosstraat die wegens een omleiding net toen zeer druk (ook vracht) verkeer te verwerken kreeg.

2) Rennevoordestraat: een landelijke weg met in de buurt voortplantingsvijvers, dat door bewoners werd gecontroleerd.

3) Het fietspad langs de Regenbeek werd dagelijks door leerlingen van een plaatselijke lagere school bemonsterd.

Enkele ontvullende vaststellingen:

Wanneer we vergelijken met 2008, toen de trek veel minder geconcentreerd verliep (een vroege en late piek) kwam die dit jaar vrij laat maar massaal op gang. Het totaal aantal getelde dieren bleef nagenoeg gelijk: 1673 tegenover 1607 in 2008. Bij de soortverdeling telden we minder padden, maar meer (kleine water)salamanders.

Soortenbespreking:

Kleine watersalamanders: langs de Regenbeek duidelijk meer kleine watersalamanders dit jaar: 141 tegenover vermoedelijk (wegens onzekere determinatie) 18 voorheen.

Alpenwatersalamanders: duidelijk afnemend met 33 exemplaren tegenover 54 in 2008, waarvan we er slechts 20 konden overzetten. Vorig jaar 40 ...

Kamsalamanders: wellicht uit de streek verdwenen. Toch een gecontroleerde voorjaarsmelding van 1 solitair volwassen wijfje in een tuinvijver aan de standsrand.

Bruine kikkers: deze vroege voorjaarstrekkers komen in het verhaal nauwelijks voor, waarbij zeker vragen rijzen over hun aanwezigheid in het landelijk gebied. Het Sterrebos, dat niet systematisch werd geteld, scoort hier een stuk beter. De dieren blijven hier meestal binnen de grenzen van het domein, dat tegelijk voedsel- en voortplantingsgebied is voor bruine kikker.

Groene kikkers planten zich veel later voor en blijven veel dichtter overwinteren bij de afzetvijvers. Alleen één toevallige passant.

Gewone padden: ondanks de zeer actieve inzet van de vrijwilligers, hebben padden dit jaar een zware tol betaald: slechts 1092 waarnemingen tegenover 1531 vorig jaar, met een nog grotere dodentol dan in 2008 waar 16,8% werden platgewalst. Dit jaar raakten 419 dieren (38,4%) 'niet van de baan', dus ruim het dubbele dan vorig jaar die het moesten bekopen. Bovendien haalde slechts de grote helft – 673 tegenover 1274 in 2008 – levend de veilige overkant. Reden genoeg om alarm te slaan.

De dodentol in de Veldbosstraat (83%) en Duivelschoekstraat (78%) en Piljoenstraat (72%) is torenhoog, want slechts 1 van elke 5 dieren haalde de vijvers. Wanneer we zien dat overstekende koppeltjes er langer overdoen en dus kwetsbaarder zijn, is het zeer de vraag of er wel eiafzetting kon gebeuren wegens nagenoeg ontbreken van vruchtbare vrouwtjes.

Toch lichtpuntjes?

Waar emmers in gebruik waren, daalde het

dodencijfer tot minder dan 1 %, een absoluut succes en tegelijk een opsteker voor de vrijwilligers.

In de verkeersarme Rennevoordestraat vielen slechts 10% slachtoffers.

De dodentol op het fietspad langs de Regenbeek bedraagt zo'n 8%, allen door autoverkeer bij het dwarsen van de Koestraat.

In de pas geruimde Sterrebosvijvers wemelde het van de dikkopjes, wellicht van padden.

Een duurzame oplossing.

Betekent dit nog verder uitbreiden van de met netten beveiligde oversteekplaatsen? De smalle bermbreedte laat dit niet steeds toe, en dan moeten de inspectierondes zeker dagelijks 2 maal gebeuren, zoniet kan afwezigheid van beschutting overdag, predatie of vandalisme een hogere tol eisen bij de dieren in de emmers. Vrijwilligers weten ook dat de plaatsing van netten zeer arbeidsintensief is, en weersafhankelijk (niet mogelijk bij vorst...).

In het kader van het biodiversiteitscharter, waar gemeenten initiatieven kunnen nemen om soorten op hun grondgebied te beschermen en leefkansen te bieden, moeten we in ons werkgebied versneld bekijken of de inrichting van vaste ondergrondse oversteekplaatsen op de zwartste dodenwegen kan. Dit vergt éénmaal een flinke inspanning om dwarse wegroosters en geleiding langs de wegen te voorzien. De kwetsbare dieren worden zo veilig onder het verkeer geleid naar hun paaipplaatsen. In verschillende gemeenten, o.m. in het Heuvel- en Pajottenland is dit met succes bekroond, waarom hier niet? We zullen in elk geval blijven aankloppen!

En niet te vergeten! Zonder de vrijwilligers haalden een aantal paddenpopulaties het helemaal niet meer. Een grote pluim voor al wie meehielp. En dit niet altijd onder ideale omstandigheden bij het plaatsen, de controles en het overzetten. Nieuwe kandidaten steeds welkom!

Tekst: Piet

Gegevens: milieudienst Roeselare

Traject en % → Soort Amfibie ↓	West-traject levend+dood	% tov alle soorten	Regenbeek levend/dood	Regenbeek % tov totaal	Rennevoordestr. Levend/dood	Rennevoordestr. % tov totaal	Algemeen Levend/dood	Algemeen % tov totaal
Padden	646 + 402 = 1048	59% + 37%	318 + 29 = 347	66% + 6%	90 + 10 = 100	90% + 10%	1054 + 441 = 1495	63% + 28%
Bruine kikker	1 + 0 = 1	0	0	0	0	0	1 + 0 = 1	0,06%
Groene kikker	3 + 0 = 3	0	0	0	0	0	3 + 0 = 3	0,2%
Alpenwater salamander	20 + 12 = 32	1,8% + 1,1%	1 + 0 = 1	0	0	0	21 + 12 = 33	1,3% + 0,7%
Kleine watersalamander	3 + 5 = 8	0,3% + 0,5%	125 + 8 = 133	26% + 1,7%	0	0	128 + 13 = 141	7,7% + 0,8%
Kamsalamander	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal van alle soorten	673 + 419 = 1092		444 + 37 = 481		90 + 10 = 100		1207 + 466 = 1673	

